

Міністерство освіти і науки України

**Модельна навчальна програма навчального предмета
«Українська мова. 10–12 класи. Основний рівень»
для закладів загальної середньої освіти**

Автори: Заболотний О. В., Заболотний В. В., Мусянович Т. В.,
Плівачук К. В., Попова Т. Д.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 18.03.2026 № 483)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цю Модельну навчальну програму (далі – Програма) розроблено на основі Державного стандарту профільної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851, з урахуванням положень Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765, та відповідно до концептуальних засад освітніх галузей, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.08.2025 № 1163.

У цій Програмі визначено мету, завдання, принципи, очікувані результати навчання здобувачів освіти, зміст навчального предмета та пропонувані види навчальної діяльності.

Програму уґрунтовано на ціннісних орієнтирах, визначених у Державному стандарті; спрямовано на компетентнісний потенціал мовно-літературної освітньої галузі; вона охоплює формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь, передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в мовно-літературній освітній галузі та враховує наступність між циклами навчання на рівнях базової і профільної середньої освіти. Освітній компонент Програми обов'язковий для всіх профілів, окрім профілю з поглибленими вивченням української мови та літератури.

Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в цій Програмі є орієнтири для оцінювання результатів навчання здобувачів освіти основного рівня, визначені в Державному стандарті профільної середньої освіти.

Навчальний предмет «Українська мова» є засобом розвитку й соціалізації здобувачів освіти шляхом утвердження в них української національної та громадянської ідентичності й формування компетентностей, необхідних для життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності, оборонної свідомості, громадянської стійкості, патріотизму, поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; підприємливості, свідомого вибору подальшого життєвого шляху, освіти протягом життя, трудової діяльності та самореалізації; дотримання принципів гендерної рівності; виховання у здобувачів освіти самоповаги й поваги до інших, відповідального ставлення до довкілля, що ґрунтується на науковому світогляді та принципах сталого розвитку. Відомо, що мова вербалізує картину світу й цим самим є основою цілісного світогляду кожної особистості. Тому здобуті в процесі вивчення української мови знання, сформовані вміння та навички мають стати опорою, що дасть здобувачам освіти змогу реалізувати себе в житті.

Особливістю вивчення курсу української мови в профільній школі є

формування в здобувачів освіти навичок самостійної навчальної діяльності та мовленнєвого самовдосконалення, розвиток мовного чуття та мовного смаку, комунікативних умінь і творчих здібностей.

Мета навчального предмета «Українська мова» – формування національно свідомої, духовно багатой особистості; розвиток компетентних мовців із гуманістичним світоглядом, які шанують українську мову, володіють нею і використовують її в повсякденному житті та в професійній сфері, розуміють важливість української мови як атрибута національної і громадянської ідентичності.

З урахуванням ціннісних орієнтирів, окреслених у Державному стандарті профільної середньої освіти, та компетентнісного потенціалу мовно-літературної освітньої галузі для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- формувати ціннісне ставлення до української мови як державної мови в Україні; як форми культури, якою живе людина; як способу мислення і діяння; як важливого інструменту особистої самореалізації;
- забезпечувати творчу самореалізацію, академічну свободу учнівства та становлення особистостей як компетентних мовців і читачів;
- розвивати вміння взаємодіяти з іншими особами в усній і письмовій формі, зокрема в цифровому просторі, сприймати й використовувати інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- формувати вміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів, зокрема медіатекстах, і використовувати інформацію для збагачення власного досвіду та духовного розвитку;
- удосконалювати вміння висловлювати власні думки, почуття, ставлення та ідеї, зокрема інтерпретуючи тексти;
- розвивати вміння ефективно використовувати різні комунікативні стратегії для розв'язання життєво важливих проблем, зокрема для реалізації різноманітних проєктів, а також у ситуаціях неоднозначності та непевності;
- формувати вміння дотримуватися культури мовлення і норм мовленнєвого етикету, ураховувати культурні та особистісні відмінності співрозмовників;
- формувати вміння презентувати власні ідеї, бачення, інноваційні погляди зрозуміло, грамотно, креативно, використовуючи доцільні засоби вираження мовлення;
- розвивати вміння використовувати ефективні прийоми вивчення української мови з урахуванням власного стилю навчання; збагачувати власний словниковий запас через використання словників і довідкових ресурсів, зокрема цифрових;
- формувати вміння використовувати мову для власної мовної творчості, спостерігати за мовними явищами, аналізувати їх;
- формувати вміння використовувати мову для духовного, культурного й національного самовираження, а також для досягнення особистих і суспільних цілей;

- розвивати естетичний смак;
- формувати мовну чуття та мовну стійкість;
- розвивати креативне та критичне мислення;
- розвивати когнітивні навички;
- виробляти здатність ефективно використовувати здобуті знання та набуті вміння для розв'язання життєвих завдань.

Цю Програму також зорієнтовано на формування наскрізних умінь, а саме: читати з розумінням; висловлювати думку в усній і письмовій формі; критично й системно мислити; логічно обґрунтувати позицію; діяти творчо, що передбачає креативне мислення, продукування нових ідей, добросовісне використання чужих ідей; виявляти ініціативу, громадянську стійкість; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення, що передбачає здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин; розв'язувати проблеми, що передбачає здатність аналізувати проблемні ситуації, висувати гіпотези; співпрацювати тощо.

У **структурі** цієї Програми виділено такі складники: пояснювальна записка, основна частина, прикінцева частина. Основну частину структуровано у вигляді таблиці, яка охоплює такі елементи: 1) очікувані результати навчання; 2) пропонований зміст навчального предмета; 3) пропоновані види навчальної діяльності. У прикінцевій частині запропоновано методичні рекомендації з реалізації Програми.

Очікувані результати навчання, які окреслено в основній частині Програми, відповідають вимогам до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти в мовно-літературній освітній галузі для класів з українською мовою навчання та відображають уміння і якості особистості (компетентності), що мають бути сформовані через діяльність наприкінці навчання за цією Програмою.

Орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання здобувачів освіти забезпечено відповідним пропонованим **змістом навчального предмета** та структуровано за розділами. Пропонований зміст окреслює рекомендований обсяг навчального матеріалу, який потрібно опанувати за певний період навчання в процесі досягнення очікуваних результатів. У межах кожного розділу виокремлено базові знання, які мають різний ступінь деталізації, що забезпечує принцип академічної свободи вчителя на етапі створення навчальної програми. Педагог може адаптувати глибину вивчення розділу відповідно до потреб конкретного класу.

Перелік **видів навчальної діяльності** є орієнтовним і може бути доповнений відповідно до освітньої ситуації. Учителі можуть обирати ті, які вважають найбільш актуальними й доцільними. Перевагу серед видів навчальної діяльності надано тим, що сприяють самостійному мисленню здобувача освіти, розвитку мовлення. Особливу увагу приділено діалогічному мовленню, формуванню здатності вести дискусію, створювати тексти, що є відповіддю на почуте чи прочитане, умінню критично ставитися до інформації, застосовувати принципи академічної добросовісності.

Зміст навчального предмета передбачає актуалізацію, повторення та поглиблення вивченого з різних розділів мовознавства, формування відповідних умінь і навичок та їх застосування в нових ситуаціях, використання мовних засобів відповідно до мети висловлення та вимог мовленнєвої ситуації. Педагоги мають акцентувати не на класифікації мовних одиниць різних рівнів, а на нормах використання та виражальних можливостях цих одиниць, труднощам слововживання, складним випадкам орфографії та пунктуації тощо.

Важливою є системна робота над збагаченням активного словника здобувачів освіти, формуванням навичок мовленнєвої культури та ефективної комунікації, інформаційної грамотності, набуттям досвіду розв'язання життєвих проблем засобами мови тощо. Для цього в 10-му класі виокремлено розділи «Основні комунікативні якості мовлення», «Удосконалення навичок написання есе», «Інформація»; в 11-му – «Мистецтво спілкування», «Медійна грамотність»; у 12-му – «Основи публічного мовлення».

Учитель може змінювати запропоновані розділи, теми та види робіт.

Оптимізувати процес вивчення української мови в 10–12 класах допоможе текстоцентричний підхід. Він передбачає засвоєння мовних знань, формування мовленнєвих умінь і навичок на основі текстів різних видів; усвідомлення функцій мовних одиниць у них; формування вмій і навичок сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в цих текстах, використовувати її для збагачення власного досвіду; формування вмій і навичок створювати й редагувати власні тексти різної жанрово-стильової належності, добирати комунікативно доцільні засоби вираження мовлення. У підсумку такий підхід сприятиме вільному володінню державною мовою здобувачів освіти. Навчальний предмет передбачає залучення учнів до аналізу художніх, інформаційних і медіатекстів, що дає змогу глибше осмислити сучасний світ і себе в ньому, формує мовну спостережливість, збагачує словниковий запас, розвиває естетичне сприйняття мови. Безперечні переваги текстоцентричного підходу в тому, що мовні одиниці представлено не ізольовано, а в природному мовному оточенні, безпосередньому функціонуванні в мовленні.

Організацію освітнього процесу на рівні профільної середньої освіти здійснюють через вільний вибір методів навчання, що дає змогу забезпечити належну гнучкість у формуванні індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів освіти. Одним із провідних **методів навчання** української мови в 10–12 класах є бесіда (евристична, репродуктивна, узагальнювальна, аналітико-синтетична, контрольна-корекційна). Поряд із цим актуальним є метод спостереження та проблемно-пошуковий. Спостереження сприяє виробленню в здобувачів освіти здатності до самостійного аналізу, а дослідницькі завдання спонукають виявляти проблеми, формулювати припущення, планувати навчальну діяльність, шукати, аналізувати й синтезувати інформацію, перевіряти гіпотези, робити висновки, презентувати результати. Ефективним є застосування методів і прийомів, спрямованих на розвиток пізнавального інтересу, допитливості здобувачів освіти (методи, що спираються на несподіваність, парадоксальність,

зацікавлення, створення ситуації новизни, успіху), а також виконання вправ і завдань, що передбачають розвиток креативного мислення, когнітивних навичок, продукування нових ідей, застосування власних знань для створення нових об'єктів, виконання колективних проєктів та презентацію результатів роботи тощо.

Зміст Програми можна опанувати через різноманітні форми навчальної діяльності –індивідуальну, парну та групову роботу; дискусії; дебати тощо.

Підґрунтям для навчання української мови слугують такі дидактичні й методичні **принципи**: науковість, соціальна доцільність, єдність теорії і практики, детермінація (налагодження зв'язків предмета з попереднім досвідом здобувачів освіти, прогнозування майбутніх успіхів), системність, позитивна емоційність, варіативність і диференціація, використання методів і прийомів, що задовольняють допитливість, комунікативна спрямованість освітнього процесу, демократизація та гуманізація, україноцентризм і полікультурність змісту. Урахування вікових та індивідуальних особливостей розвитку й потреб здобувачів освіти відбувається через послідовне здобуття відповідних компетентностей, можливості ліквідувати освітні розриви чи освітні втрати.

Сформульовані в кожному класі **ціннісні орієнтири**, не обмежуючи академічної свободи вчителя / вчительки, мають на меті допомогти вибрати тематику творчих робіт і дидактичного матеріалу, урізноманітнити й структурувати навчальну діяльність, сформувати в учнів / учениць компетентності, необхідні для успішної самореалізації в суспільстві.

Рекомендована кількість годин на вивчення української мови в 10–12 класах – 2 години на тиждень (70 годин на рік). Кількість годин на вивчення тієї чи тієї теми або розділу вчителі розподіляють самостійно.

На основі цієї Програми заклад освіти має розробити й затвердити навчальну програму. Розробляючи навчальну програму, педагоги можуть уносити зміни в пропонований зміст навчального матеріалу відповідно до підготовленості класу, регіональних особливостей, необхідності своєчасного реагування на конкретні умови освітнього процесу, зокрема: доповнювати зміст Програми, включаючи регіональний компонент; розширювати й поглиблювати або ущільнювати зміст окремих розділів, тем, зважаючи на потреби здобувачів освіти тощо. Загальний обсяг таких змін може досягати 20 %.

Ураховано наступність вивчення української мови. Програма є логічним продовженням напрацювань цього самого авторського колективу – модельних навчальних програм з української мови адаптаційного (5–6 класи) й базового (7–9 класи) предметного навчання.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

10 клас

(70 годин на рік; 2 години на тиждень)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Пропоновані види навчальної діяльності
<p>Визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>визначає та аналізує стильові особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб [12 МОВ 3.1.1-1]</p>	<p>Вступ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мовна стійкість як риса індивідуальної і колективної мовної поведінки. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Стилі сучасної української літературної мови. Призначення кожного з них, сфера використання, основні жанри, у яких реалізовано стиль. 	<p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення ознак мовної стійкості в мовленні учасників спілкування. • Дискусія на тему «Чи потрібно бути мовно стійким». • Усне висловлення про сучасні аспекти мовної стійкості. • Створення мотиваційних відеороликів щодо мовної стійкості. • Аналіз сприйнятого на слух тексту. Обґрунтування приналежності тексту до певного стилю мовлення. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Читання тексту, визначення його стилю, стильових особливостей, жанру, сфери використання, теми, основної думки. • Формулювання висновків, власних міркувань на основі інформації з прочитаного почутого / переглянутого. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення висловлення певної жанрово-стильової належності.
Основні комунікативні якості мовлення		
<p><i>Учень / учениця:</i> застосовує різні прийоми</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Мовна норма та її динамічність в історико- 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Редагування

<p>для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>переказує усне повідомлення (зокрема текст, медіатекст, множинний текст) за тематикою обраного профілю або художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити та особливості цільової аудиторії та власні потреби, дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, враховуючи її схожість чи відмінність із позиціями інших, а також переваги власної позиції [12 МОВ 1.5.2-1]</p> <p>раціонально поєднує використання вербальних та невербальних засобів в умовах реалізації різних комунікативних стратегій, виявляючи мовну стійкість [12 МОВ 1.6.1-2]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації</p>	<p>культурному контексті.</p> <p>Правильність мовлення (дотримання орфоепічних, лексичних, фразеологічних, словотворчих, граматичних, стилістичних норм).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Точність мовлення (оптимальне слововживання, вибір мовних засобів, які найадекватніше передають зміст і сутність життєвих реалій). Співвіднесеність слів з означуваними предметами та явищами дійсності. • Логічність мовлення (дотримання логічної послідовності порядку слів, логічних пауз і логічного наголосу, смислових, структурних та інтонаційних зв'язків, логічних переходів між частинами в межах всього висловлювання). Приклади логічних помилок (<i>практично</i>). • Багатство мови і мовлення (інтонаційне, лексичне, фразеологічне, морфологічне, синтаксичне). • Виразність мовлення (якість мовлення, яка здатна привертати увагу, викликати інтерес до висловлюваного, впливати на емоції та почуття). Вимоги до виразності мовлення в різних стилях. • Доречність мовлення (взаємозв'язок мовленнєвої ситуації, предмета розмови, ознак стилю і мовних засобів його вираження). 	<p>словосполучень, речень, тексту, у яких порушено мовні норми.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з довідковою літературою як із джерелом інформації про мовні одиниці. • Добирання найточніших слів із кількох близьких за значенням для формулювання думки. • Створення мінісловника «Правильне мовлення». • Створення мовної карикатури або мему. • Спостереження за мовленням за визначеними ознаками, збирання інформації (фотографування, фільмування, аудіозапис, нотування). • Розв'язання ситуаційних завдань, пов'язаних із порушенням вимог до мовлення. • Підготовка відеопам'ятки (постера, слайдів, схеми відеоролика) про випадки порушення мовних норм. • Мальований скрайбінг, малюнкові схеми на тему «Мовна норма». • Інтелектуальні ігри, конкурси, вікторини, екскурсії тощо. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання з наступним обговоренням (відповіді на запитання за змістом почутого, обговорення в парі змісту почутого, мікродискусія в групі за змістом почутого). • Усна характеристика особливостей форми усного повідомлення (стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості). • Обговорення прочитаного або переглянутого тексту (усне висловлення / відповіді
--	---	--

<p>спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів у друкованому та цифровому форматі залежно від читацьких намірів та для виконання самостійно поставлених завдань [12 МОВ 2.1.1-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів,</p>		<p>на запитання).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне висловлення-міркування на тему «Вибір профілю навчання – важливий складник майбутньої професії» або «Чи правильно я обрав / обрала профіль навчання». • Слухання тексту та критичне оцінювання доцільності вжитих у ньому мовних одиниць. • Мовленнєві тренінги «Говори правильно». • Створення відео чи подкасту «Говорімо правильно!» • Складання та розігрування діалогів, зокрема на професійну тему. • Усне висловлення з метою зіставлення почутого з власним досвідом. • Колективне виконання проєкту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі. • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення структури тексту. • Багаторазове уважне прочитання тексту, формулювання аналітичних запитань, дослідження мовних і стилістичних засобів. • Перетворення тексту за певними критеріями (видалення, додавання мовних одиниць тощо). • Тлумачення графічної інформації (таблиця, графік, діаграма, інфографіка тощо). • Визначення проблематики тексту (кількох текстів), обґрунтування актуальності порушеної проблеми.
--	--	--

<p>використовуючи вербальні і візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>створює індивідуальний/колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>представляє створені тексти, зокрема за тематикою обраного профілю, в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>виокремлює різні види помилок у власних і чужих текстах, пояснює причини</p>		<p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Редагування тексту, зокрема аналізування й удосконалення змісту написаного, виправлення помилок різних типів, допущених у тексті. • Створення письмових текстів на основі графічної інформації. • Критична взаємодія із ШІ-інструментами – створення промтів. • Письмова взаємодія з іншими в цифровому просторі (зокрема створення і редагування дописів, коментарів тощо). • Створення й оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів. • Письмове висловлення відповідно до визначеної ситуації спілкування, зокрема, у науковому й публіцистичному стилях. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усний переказ тексту-опису в науковому стилі. • Письмовий твір-роздум («Чому ця осінь для мене не схожа на всі попередні», «Ким чи яким / якою я бачу себе в майбутньому», «Чи достатньо лише бажання, щоб досягти успіху» та ін.).
--	--	--

<p>виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		
<p>Актуалізація та поглиблення вивченого з лексикології, етимології, фразеології, лексикографії, стилістики</p>		
<p><i>Учень / учениця:</i> застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>переказує усне повідомлення (зокрема</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Слово і контекст. Уживання слів відповідно до їхнього лексичного значення. Випадки порушення лексичної норми. Пароніми. • Слова власне українські та іншомовного походження. Виправдані й небажані запозичення. • Етимологія слів. Топоніми, антропоніми (<i>оглядово на прикладах</i>). • Застарілі слова (архаїзми, 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Добирання українських відповідників до слів іншомовного походження, діалектних слів. • Використання онлайн-редакторів та онлайн-словників для редагування текстів. • Лінгвістичне мінідослідження «Історія мого прізвища», «Моє ім'я — моя історія»,

<p>текст, медіатекст, множинний текст) за тематикою обраного профілю або художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити та особливості цільової аудиторії та власні потреби, дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p>	<p>історизми) та неологізми. Сленгові неологізми. Молодіжний сленг.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Діалектні слова (<i>оглядово на прикладах</i>). • Термінологічна лексика. Терміни загальнозживані й вузькоспеціальні. Джерела поповнення української термінології. Правила вживання термінів. • Джерела української фразеології. Синонімія та антонімія фразеологізмів. • Стилiстичні засоби лексикології та фразеології. • Лексикографія. Основні типи словників. Онлайн-словники та онлайн-редактори для перевірки грамотності тексту. Принципи роботи, переваги й ризики використання текстових онлайн-редакторів. <ul style="list-style-type: none"> • Відгук про фестиваль, виставку, презентацію, концерт, виставу, фільм тощо. • Особливості ділового листування. Лист-прохання. Лист-претензія. Лист-пропозиція. Лист-подяка. 	<p>«Родове дерево слова», «Мій улюблений фразеологізм», «Фразеологізми в мові соцмереж».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розв'язування ситуаційних завдань, пов'язаних із неправильним уживанням слів. • Розподіл термінів за походженням. • Експериментування з мовними одиницями. • Добір фразеологічних синонімів і антонімів. • Виявлення мовних засобів у потоці усного мовлення або в письмовому тексті. • Створення орфоепічної картки зі словами із сумнівними наголосами. • Дослідження щодо визначення правових та етичних наслідків використання лайливої (інвективної) лексики. • Добирання прислів'їв, приказок і фразеологізмів. • Аналізування власного мовлення з метою виявлення «сильних» і «слабких» сторін (прослуховування аудіозапису або перегляд відео, читання власних письмових текстів, порівняння власного мовлення з мовленням інших осіб). • Підготовка відеопам'ятки (постера, слайдів, відеоролика, схеми) для соцмережі про поширені помилки в слововживанні. • Створення мінісловника небажаних запозичень «Свої не гірші заморян». • Інтелектуальні ігри, конкурси, вікторини, екскурсії тощо. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Усний переказ тексту (докладний, вибірковий,
---	---	--

<p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту чи кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів [12 МОВ 2.4.1-2]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись</p>		<p>стислий, із творчим завданням) на професійну тему.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інтерпретація прочитаного / переглянутого, зокрема тлумачення лексичних значень слів, фразеологізмів з урахуванням контексту. • Діалогування (за коміксом / ілюстрацією, участь у рольовій грі: діалог-розпитування, діалог етикетного характеру тощо) або участь у дискусії (обговоренні проблеми). • Усний опис (картини, природи тощо), усна розповідь про події. • Усне висловлення відповідно до визначеної ситуації спілкування. • Обговорення прочитаного або переглянутого тексту / медіатексту (усне висловлення / відповіді на запитання). • Аудіювання з наступним тестуванням на основі почутого. • Колективне виконання проєкту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Унаочнення та візуалізація прочитаного (наприклад, створення таблиць, коміксу, схем, інтелект-карт, діаграм; генерування зображень із фразеологізмами за допомогою ІІІ). • Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі. • Складання запитань за змістом прочитаного. • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту прочитаного. • Тлумачення графічної
---	--	---

<p>норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самотійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		<p>інформації (таблиця, графік, діаграма, інфографіка тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тестування із закритою та відкритою формою завдань на основі медіатексту. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання діалогу з використанням указаних лексичних одиниць. • Складання та оформлення на письмі висловлення («Лист у майбутнє» щодо подальшої долі різних груп слів). • Письмове висловлення на задану тему, зокрема, в науковому стилі. • Створення письмових текстів на основі графічної інформації. • Написання творчих робіт на основі фразеологізмів. • Створення й оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів. • Письмовий текст-розповідь «Спогад із мого дитинства» з використання фразеологізмів і синонімів. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Письмовий переказ тексту на професійну тему з творчим завданням. • Усний (аудіо, відео) відгук (глядачів, відвідувачів, слухачів) про фестиваль, виставку, презентацію, концерт, виставу, фільм тощо в публіцистичному стилі. • Складання ділового листа (на вибір: лист-прохання, лист-претензія, лист-пропозиція, лист-подяка).
Поглиблення вмінь писати есе		
<p><i>Учень / учениця:</i> інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вільне та аргументативне (формальне) есе. <p>Аргументативне есе:</p>	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Виправлення помилок різних типів, допущених у

<p>текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p> <p>виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту чи кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних</p>	<p>особливості, призначення, структура (теза, аргументи, приклади, висновок).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулювання тези як відповіді на проблемне питання. Варіантність підходів до написання вступної частини есе (стандартний, несподіваний, дієвий, інформативний, цитатний, діалоговий тощо). • Види аргументів: фактологічні, логічні, емоційні, авторитетні. Сильні і слабкі аргументи. Вимоги до переконливого аргументу. Доречність аргументу та його зв'язок із тезою. Коректність у висловленні дискусійних думок. • Формулювання висновку. Мовні конструкції для завершення висловлення. 	<p>тексті.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спостереження за мовленням за визначеними ознаками. • Лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка (експеримент) та обґрунтування). • Аналізування власного мовлення (читання текстів). • Використання онлайн-словників та онлайн-редакторів для перевіряння грамотності тексту. • Тренінг «Як навчитися чути свій голос серед багатоголосся різних думок». • Визначення особливостей стилю автора тексту. • Ранжування аргументів за силою переконливості. • Рольова гра «Я – редактор». • Перевіряння тексту на академічну доброчесність. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Колективне обговорення прослуханих есе, визначення типових утруднень у їх створенні та шляхів попередження допущених помилок. • Усне висловлення з метою зіставлення почутого з власним досвідом. • Усне повідомлення про мету / тему та ідею тексту, факти, судження та аргументи в почутому. • Обговорення в парах: «Актуально чи ні?». • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого. • Обговорення (дискусія) перед написанням аргументативного есе на задану тему. • Презентація написаного есе.
---	---	--

<p>та/або неструктурованих текстів [12 МОВ 2.4.1-2]</p> <p>створює індивідуальний/колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, урахувавши жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p>		<p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Виокремлення певної інформації (нотатки під час читання текстів, маркування текстів). • Читання тексту з використанням технік критичного читання. • Аналізування прочитаного / переглянутого. • Формулювання тези на основі прочитаних текстів. • Читання медіатекстів, зокрема інфографіки, з метою пошуку доказів для підтвердження тези. • Написання тексту з одного слова. • Ведення трекеру думок. • Робота з бібліографічними даними, зокрема в цифровому середовищі, щоб мати докази й бути переконливим. • Добір ілюстрацій, музичного оформлення для супроводу власного висловлення. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулювання та записування тез, аргументів, висновків, власних міркувань на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного тексту. • Створення есе у формі художньої замальовки або листа. • Написання есе на основі цитат, афоризмів, фразеологізмів. • Редагування написаного, зокрема аналізування та вдосконалення змісту, а також використання онлайн-словників й онлайн-редакторів для перевірки грамотності. • Виписування з тексту цитат, зокрема словосполучень, що є ключовими, речень, що
---	--	---

		<p>передають основну думку прочитаного або почутого тексту тощо.</p> <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> Письмове аргументативне есе в публіцистичному стилі з вираженням авторської позиції. Письмове вільне есе в художньому стилі з використанням засобів художньої виразності.
<p>Актуалізація, повторення та поглиблення вивченого з фонетики, графіки, орфоєпії, орфографії</p>		
<p><i>Учень / учениця:</i> слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>виокремлює відповідно до змінюваних цілей інформацію з одного чи кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, а також неструктурованого мовлення для ефективної комунікації [12 МОВ 1.3.1-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p> <p>окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього</p>	<ul style="list-style-type: none"> Голосні і приголосні звуки. Приголосні звуки дзвінки і глухі, тверді і м'які, шиплячі, губні. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Слова з буквою г. Уподібнення приголосних звуків. Чергування приголосних звуків під час словозміни. Зміни приголосних звуків під час словотворення (перед <i>-ськ-</i>, <i>-ств-</i>, перед суфіксальним голосним). Поняття милозвучності. Уживання прийменників <i>у, в</i> та початкових <i>у-, в-</i>; сполучників і часток <i>і, й</i> та початкових <i>і-, й-</i>; прийменника <i>з</i> і його варіантів <i>із, зі (зо)</i>. Складні випадки наголошування слів. Складні випадки написання слів: слова із сумнівним приголосним, апостроф, м'який знак, спрощення, подвоєння букв, букви <i>и, і</i> в словах іншомовного походження. Уживання великої букви. 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Виписування слів, речень із наступним аналізуванням і виправленням орфографічних помилок. Записування слів фонетичною транскрипцією. Порівняння слів за вимовою. Добирання слів із певним фонетичним явищем тощо. Мовне дослідження про утворення прикметників від назв населених пунктів. Утворення назв галузей чи ремесел за допомогою суфікса <i>-ств</i>. Порівняльний аналіз текстів щодо наявності в них певних мовних явищ. Обґрунтування фонетичних явищ. Мовне експериментування «Лінгвістичний детектив», «Фонетичне доміно», «Фонетичне інтерв'ю». Складання і виконання тестових завдань. Створення візуальних конспектів, візуальних заміток (скетчноутів) для узагальнення у вигляді графічних елементів інформації про вимову слів, вживання м'якого знака,
	<ul style="list-style-type: none"> Критичний огляд. 	

<p>тексту, враховуючи її схожість чи відмінність із позиціями інших, а також переваги власної позиції [12 МОВ 1.5.2-1]</p> <p>передбачає емоційну реакцію слухача/групи слухачів у різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, моделюючи можливі ефективні дії для зниження чи підвищення рівня емоційності комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.7.1-1]</p> <p>вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів у друкованому та цифровому форматі залежно від читацьких намірів та для виконання самостійно поставлених завдань [12 МОВ 2.1.1-1]</p> <p>пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рецензія. 	<p>апострофа, подвоєння букв.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання «хмари слів» на найпоширеніші орфограми. • Створення пам'яток «Слова, у написанні яких часто припускаються помилок». • Інтерактивні стратегії (квест, турнір, вільний запис асоціацій, складання списків дивних ідей, «карти знань» тощо). • Інтелектуальні ігри, конкурси, вікторини, екскурсії тощо. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Формулювання запитань для уточнення інформації. • Аналізування почутого тексту щодо дотримання орфоепічних норм. • Обговорення прочитаного або переглянутого тексту (усне висловлення / відповіді на запитання). • Унаочнення та візуалізація почутого. • Усне повідомлення про відому й нову інформацію в почутому. • Усний переказ почутого тексту з дотриманням правильної вимови, зокрема зі словами, у яких відбувається уподібнення, чергування, спрощення. • Презентація власного досвіду. • Створення короткого відео з поясненням випадку уподібнення або чергування. • Усне висловлення на задану тему. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування прочитаного / переглянутого. • Створення власного / колективного тексту на основі прочитаного.
---	---	--

<p>профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей і розв'язання життєво важливих проблем [12 МОВ 2.4.1-3]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, використовуючи вербальні і візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>виокремлює орфоепічні й орфографічні помилки у власних і чужих текстах, пояснює причини</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення структури тексту. • Перетворення текстової інформації в графічну та навпаки. • Читання медіатексту з використанням технік критичного читання. • Складання плану тексту. • Визначення мети, теми, основної думки тексту; фактів, суджень, аргументів у прочитаному. • Аналіз прочитаних медіатекстів щодо достовірності, несуперечливості інформації тощо. • Тестування із закритою та відкритою формою завдань на основі нехудожнього тексту. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання графічного конспекту, схем, інтелект-карт тощо. • Створення мінітекстів з опорними словами, у яких є різні фонетичні явища («У світі спорту», «Незабутня подорож» тощо). • Творче письмо: створення медіатекстів на певну тему з використанням графічних прийомів. • Письмова взаємодія з іншими в цифровому просторі (зокрема створення і редагування дописів, коментарів тощо). • Створення орфоепічної картки зі словами із сумнівними наголосами. • Створення рекламного тексту, у якому є власні назви. • Створення та оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів.
--	--	---

<p>виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1-1]</p> <p>спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p>		<p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Письмовий текст-порада / текст-рекомендація / текст-пояснення (кулінарний рецепт, ремонт квартири, вибір одягу, догляд за рослинами тощо) з дотриманням норм милозвучності. • Усне обґрунтування своєї позиції (свого вибору) («Що значить бути хоробрим», «Як я діятиму, ставши свідком насильства» тощо). • Написання рецензії, критичного огляду. • Письмовий твір у публіцистичному стилі на морально-етичну тему «Любов виникає з любові», «Вічна загадка любові», «На добро відповідають добром», «Найбільша мудрість – бути добрим».
Інформація		
<p><i>Учень / учениця:</i> слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>розпізнає невідповідність між вербально та невербально вираженим змістом повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту для виявлення прихованих (маніпулятивних та інших) намірів мовця, на основі цього приймає рішення щодо подальшої комунікації [12 МОВ 1.1.3-1]</p> <p>використовує доцільний спосіб фіксування усного</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Достовірність, новизна, актуальність, несуперечливість, неупередженість, повнота, релевантність інформації. • Змістові, формальні, функційні аспекти інформації. Стратегії пошуку інформації. • Способи фіксування та передавання інформації, візуалізаційні засоби. Інфографіка. • Відповідність між вербально та невербально вираженим змістом інформації. • Засади академічної доброчесності, авторське право. 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Дослідження «Мій інформаційний слід» (про інформацію, яку про себе люди залишають у мережі, та її захист). • Аналіз сайту або блогу. • Пошук джерела інформації, порівняння оригіналу з авторською інтерпретацією. • Лінгвістичне експериментування (укладання правил спілкування онлайн «Етикет у мережі»). <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого. • Усне висловлення на задану тему на основі одного або кількох прослуханих текстів.
	<ul style="list-style-type: none"> • Інформаційні жанри мовлення: представлення (інформація про людину), пояснення, повідомлення, 	

<p>повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]</p> <p>виокремлює та послідовно розрізняє в почутому повідомленні (зокрема тексті, медіатексті) за тематикою обраного профілю або художньому тексті факти і судження, зокрема відмінності в інтерпретації різними суб'єктами тих самих явищ, поява яких зумовлена суб'єктивними факторами, історико-культурним або іншим контекстом [12 МОВ 1.4.3-1]</p> <p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації за тематикою обраного профілю, отриманої з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), наводить аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 1.5.1-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому</p>	<p>інструкція, оголошення та ін.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Унаочнення та візуалізація почутого, зокрема створення ментальної карти. • Визначення теми, основної думки тексту; фактів, суджень, аргументів у почутому. • Формулювання запитань для уточнення інформації. • Усний обмін враженнями від відео, телепередачі, подкасту, присвячених вивченню і збереженню пам'яток історії та культури, захисту довкілля. • Усний переказ медіапродукту (телепередачі, репортажу, подкасту тощо) з визначенням новизни, достовірності, актуальності, повноти, несуперечливості, неупередженості інформації. • Створення відео або подкасту (наприклад, про те, як розпізнати фейк). • Розігрування ситуаційних завдань щодо безпечної взаємодії з інформацією. • Обговорення на тему «Чи варто довіряти всьому, що ми бачимо в інтернеті?» або «Переваги пошуку інформації в інтернеті», «Переваги пошуку інформації в бібліотеці». • Інтерпретація почутого / переглянутого. <ul style="list-style-type: none"> • Колективне виконання проекту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення його структури. • Ущільнення інформації з огляду на неактуальність окремих її аспектів. • Добирання до прочитаного тексту тематично споріднених медіатекстів, що містять нову інформацію. • Читання медіатексту з
--	--------------------------------------	--

<p>ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>розрізняє факти і судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, соціокультурної неупередженості інформації, отриманої з різних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, наводячи аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 2.4.1-1]</p> <p>обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей і розв'язання життєво важливих проблем [12 МОВ 2.4.1-3]</p> <p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації</p>		<p>використанням технік критичного читання.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Аналізування прочитаного / переглянутого (зокрема: визначення теми, мікротем, головної думки (ідеї), новизни, актуальності, несуперечливості). • Парафразування новинного повідомлення. • Інтерпретація прочитаного. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення плакатів чи презентацій «Інформаційна екологія» про безпечне користування соцмережами, критичне мислення. • Написання різних типів коментарів до медіатексту (факт, емоція, судження); виправлення суперечностей чи неузгодженостей у коментарях. • Створення інфографіки «Як відрізнити правду від фейку». • Створення чеклістів щодо інформаційної грамотності («Моя інформаційна пам'ятка») трансформація прочитаного тексту в мережевий (аналітичну статтю до журналу; анонс на сайт; телерепортаж. бліцновину). • Складання новини у формі складного речення та добирання фонові музики, яка формувала б ставлення до цієї новини. • Складання новини з 2–3 складних речень нейтральної за змістом і без агресивного чи тривожного підтексту. • Допис (стаття, коментар, висловлення, новина, репортаж, відео-, аудіоповідомлення) у соцмережі. • Формулювання та записування аргументів, висновків, власних міркувань
--	--	--

<p>щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 MOV 3.2.1-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 MOV 3.2.2-1]</p> <p>розпізнає прояви небезпечних (зокрема маніпулятивних) впливів у цифровому середовищі та використовує різні стратегії протидії таким впливам [12 MOV 3.2.3-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 MOV 4.2.2-1]</p>		<p>на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання повідомлення з покликаннями на перевірені джерела. • Написання повідомлення для розміщення в соцмережі про цікаву подію (фестиваль, змагання, зустріч, презентацію тощо), яка відбулася або відбудеться. • Написання есе «Що означає бути інформаційно грамотним у XXI столітті». <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усне представлення (інформація про людину), пояснення, повідомлення, оголошення в офіційно-діловому стилі. • Складання інструкції.
<p style="text-align: center;">Ціннісні орієнтири</p> <p>Свідоме послуговування українською мовою в усіх царинах життя.</p> <p>Сприйняття освіти, навчальних досягнень, зокрема у вивченні мови, як цінностей, готовність удосконалювати знання мови та власне мовлення впродовж життя, розвивати мовне чуття.</p> <p>Усвідомлення потреби вчитися з метою самовдосконалення і самореалізації.</p> <p>Формування і утвердження української національної та громадянської ідентичності, оборонної свідомості, громадянської стійкості на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, соціальної активності та відповідальності.</p> <p>Формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності.</p> <p>Прагнення до гармонійного спілкування у віртуальному інформаційному просторі.</p> <p>Усвідомлення необхідності використовувати надійні джерела інформації для здобування нових знань, розширення кругозору.</p> <p>Любов до рідного краю, відповідальне ставлення до довкілля.</p> <p>Дотримання правил безпечної поведінки.</p> <p>Бажання та потреба в накопиченні й збереженні родинних і національних звичаїв, традицій, обрядів, цінностей.</p>		

Усвідомлення обов'язку кожної людини творити добро словом і ділом, здатність дарувати любов і радість.
 Повага до людей, доброзичливість, ввічливість, толерантність, взаємодопомога.

11 клас

(70 годин на рік; 2 години на тиждень)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Пропоновані види навчальної діяльності
<p><i>Учень / учениця:</i> інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p>	<p style="text-align: center;">Вступ</p> <p>Мова як елемент державності та основи державної єдності.</p>	<p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції. • Дослідження «Культурний простір моєї родини / мого міста / України». • Виконання колективного проекту (наприклад, створення мультимедійної презентації «Українськомовний контент»). <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення вторинного тексту на основі прочитаного. • Пошук інформації про поширення української мови у світі. • Формулювання аргументів, висновків, власних міркувань на основі інформації з прочитаного. • Зіставлення змісту прочитаного з власним досвідом.
Комунікація		
<p><i>Учень / учениця:</i> слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Комунікація: комунікативний намір, комунікативна мета, 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначення комунікативного наміру та

<p>обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>розпізнає невідповідність між вербально та невербально вираженим змістом повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту для виявлення прихованих (маніпулятивних та інших) намірів мовця, на основі цього приймає рішення щодо подальшої комунікації [12 МОВ 1.1.3-1]</p> <p>визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]</p> <p>виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]</p> <p>раціонально поєднує</p>	<p>комунікативні перешкоди і шуми, неструктуроване мовлення. Як стати цікавим і впевненим у собі співрозмовником.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Комунікативна ситуація, норми культури спілкування, комунікативні прийоми, переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних і невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях. Риси гарного співрозмовника. • Моделювання комунікативної поведінки, комунікативні стратегії; комунікативна взаємодія, прийоми активного слухання, прийоми забезпечення ефективної комунікації. Прийоми емоційної саморегуляції у процесі спілкування, вербалізація емоційних реакцій. Як говорити так, щоб не зруйнувати стосунки. • Протистояння маніпулятивним впливам. Приховані наміри автора повідомлення. Типові тактики та фрази маніпулятора. Гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції. Техніки ненасильницького спілкування. • Професійне спілкування. Співбесіда. • Онлайн-взаємодія, її переваги й ризики. Блог, чат, відеоконференція, форум, електронна пошта як форми онлайн-взаємодії. Норми електронного спілкування. • Інтерв'ю, пресконференція як жанри журналістики та специфічні форми взаємодії мовців у процесі комунікації. 	<p>комунікативної мети учасників спілкування.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Моделювання комунікативної поведінки. • Аналіз власного й чужого мовлення щодо дотримання мовних норм, редагування текстів. • Аналіз комунікативної поведінки учасників спілкування. • Моделювання ситуації спілкування. • Ситуаційні завдання на знання особливостей мовленнєвого етикету. • Інтелектуальні ігри, конкурси, вікторини, екскурсії тощо. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Розігрування телефонної розмови (попереднє замовлення таксі; обмін враженнями від мандрівки тощо). • Бесіда на тему «Хто вміє добре говорити, той легше розв'язує свої проблеми» або «Чи може штучний інтелект замінити людське спілкування». • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого. • Спостереження за тим, як інтонація може змінити емоційний посыл під час розмови. • Створення і представлення продукту у вигляді імпровізованого новинного аудіозапису. • Обговорення у формі діалогу теми «Кібербулінг: як не розбити своє серце токсичним спілкуванням». • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого.
---	---	---

<p>використання вербальних та невербальних засобів в умовах реалізації різних комунікативних стратегій, виявляючи мовну стійкість [12 МОВ 1.6.1-2]</p> <p>демонструє володіння прийомами емоційної саморегуляції в різних ситуаціях усної комунікації (зокрема під час публічного виступу, співбесіди, а також у разі виникнення напруги чи конфлікту) [12 МОВ 1.7.1-2]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>розрізняє факти і судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Формулювання запитань для уточнення інформації. • Усне повідомлення про відому і нову інформацію в почутому. <ul style="list-style-type: none"> • Усне висловлення відповідно до визначеної ситуації спілкування. • Усне повідомлення про мету / тему та ідею медіатексту, факти, судження та аргументи в почутому. <ul style="list-style-type: none"> • Перегляд й аналіз відео, уривків із фільмів, реклами або публічних виступів про успішну комунікацію. • Диспут у цифровому середовищі («Як уникнути конфліктів у чатах», «Чому варто дотримуватися нетикету» тощо). • Усний діалог-обговорення актуальної теми з використанням аргументів і контраргументів або діалог-домовленість з аргументуванням власної позиції. • Публічний виступ, інтерв'ювання, аудіо- чи відеоповідомлення. <ul style="list-style-type: none"> • Колективне виконання проєкту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Читання тексту з використанням технік критичного читання, визначення проблематики тексту. • Складання уточнювальних запитань за змістом прочитаного. • Інтерпретація прочитаного / переглянутого; тлумачення графічної інформації (таблиця, графік, діаграма, інфографіка тощо); тестування із закритою та відкритою формою завдань на основі нехудожнього тексту. • Тестування із закритою та
---	--	---

<p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, соціокультурної неупередженості інформації, отриманої з різних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, наводячи аргументи щодо своєї позиції</p> <p>[12 МОВ 2.4.1-1] окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту чи кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів [12 МОВ 2.4.1-2]</p> <p>обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей і розв'язання життєво важливих проблем</p> <p>[12 МОВ 2.4.1-3] створює індивідуальний / колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід</p> <p>[12 МОВ 2.7.1-1] створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за</p>		<p>відкритою формою завдань на основі прочитаного тексту.</p> <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання рекомендацій «Як уникати конфліктів під час спілкування». • Створення письмових текстів, зокрема на основі графічної інформації. • Формулювання аргументів, висновків, власних міркувань на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного тексту з редагуванням. • Створення і редагування дописів, коментарів тощо з редагуванням. • Створення письмових текстів на основі графічної інформації. • Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі. • Експериментування з текстом (створення власного / колективного тексту на основі прочитаного). • Створення пам'яток («Правила ведення діалогу», «Як уникати конфліктів під час спілкування» тощо). • Створення новинного повідомлення для медіа. • Віртуальна дискусія в чаті. • Складання Кодексу успішного спілкування. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розігрування пресконференції щодо випуску нового товару, надання нових послуг, відкриття парку відпочинку тощо. • Створення допису (медіатексту) на актуальну тему.
---	--	---

<p>тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>представляє створені тексти, зокрема за тематикою обраного профілю, в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби увиразнення мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>розпізнає прояви небезпечних (зокрема маніпулятивних) впливів у цифровому середовищі та використовує різні стратегії протидії таким впливам [12 МОВ 3.2.3-1]</p> <p>спостерігає за власним і чужим мовленням для</p>		
--	--	--

<p>мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		
<p>Актуалізація, повторення та поглиблення вивченого з будови слова, словотвору та орфографії</p>		
<p><i>Учень / учениця:</i></p> <p>використовує доцільний спосіб фіксування усного повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p> <p>визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]</p> <p>виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Будова слова. Спільнокореневі слова. • Основні способи творення слів. Абревіатури. • Правопис префіксів. • Правопис суфіксів. • Правопис складних слів разом і з дефісом. <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Етикетні жанри мовлення: прохання, пропозиція, вимога, співчуття, утішання, вибачення, подяка та ін. 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Записування слів, речень під диктування з наступним аналізуванням і виправленням орфографічних помилок. • Аналіз слова (морфемний, словотвірний). • Дослідження словотвірного ланцюжка. • Робота з довідковою літературою. • Порівняльний аналіз мовних одиниць. • Пошук у тексті слів за вказаними ознаками. • Лінгвістичне експериментування (наприклад, створення нових слів за певними зразками). • Створення візуальних конспектів, візуальних заміток (скетчноутів) для узагальнення у вигляді графічних елементів інформації про способи творення слів. • Ігри зі словами (добирання слів, відгадування слів, ребуси, шаради тощо). <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання з наступним обговоренням (усні відповіді на запитання за змістом почутого, обговорення в парі змісту почутого, мікродискусія в групі за змістом почутого). • Усне висловлення з метою

<p>проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>виокремлює орфографічні помилки у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1-1]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p>		<p>зіставлення почутого з власним досвідом.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усний переказ почутого. • Усна бесіда <p>«Наполегливість на шляху до мрії» або «Що потрібно людині, щоб відчувати себе щасливою» з висловленням поради.</p> <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення структури тексту. • Читання тексту з використанням технік критичного читання. • Читання різних текстів, зокрема інфографіки, з метою пошуку доказів для підтвердження тези. • Формулювання власних міркувань на основі інформації з прочитаного тексту. • Редагування текстів буклетів. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Допис у соціальній мережі. • Виправлення помилок різних типів, допущених у тексті. • Письмове висловлення відповідно до заданої ситуації спілкування або фото, переглянутого відео. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання есе (наприклад, відповідно до гами почуттів, які викликала музична композиція, вистава, поетичний твір). • Усне прохання, пропозиція, вимога в розмовному й офіційно-діловому стилі.
<p>Актуалізація, повторення та поглиблення вивченого з морфології, орфографії, стилістики</p>		
<p><i>Учень / учениця:</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Поділ слів на частини мови. 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p>

<p>слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>переказує усне повідомлення (зокрема текст, медіатекст, множинний текст) за тематикою обраного профілю або художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити та особливості цільової аудиторії та власні потреби, дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>виокремлює відповідно до змінюваних цілей інформацію з одного чи кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, а також неструктурованого мовлення для ефективної комунікації [12 МОВ 1.3.1-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p> <p>визначає ступінь</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Складні випадки визначення роду іменників. Фемінітиви в сучасній українській мові. • Складні випадки правопису закінчень іменників, зокрема в родовому відмінку однини чоловічого роду II відміни, у давальному відмінку однини чоловічого роду, у кличному відмінку та ін. • Творення імен по батькові. Відмінювання прізвищ. • Групи прикметників за значенням. Особливості творення присвійних прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників і прислівників. • Числівники кількісні і порядкові. Розряди кількісних числівників. Відмінювання числівників. • Узгодження кількісних числівників з іменниками. • Правильне вживання числівників на позначення дат і часу. • Розряди займенників за значенням. Наголошування займенників <i>мій, твій, свій, той, цей, весь</i> у непрямих відмінках (<i>практично</i>). Типові помилки у вживанні займенників. • Форми дієслова. Безособові дієслова. Способи дієслів. • Активні і пасивні дієприкметники. Обмеженість уживання активних дієприкметників теперішнього часу. • Особливості будови речень із дієприслівниками, дієслівними формами на <i>-но, -то</i>; з дієсловами на <i>-ся</i>. • Розряди прислівників за значенням (<i>практично</i>). Прислівники як засіб вираження мовлення, досягнення лаконічності, 	<ul style="list-style-type: none"> • Виконання пошукових, творчих завдань, зокрема під час роботи в групі. • Виокремлення в потоці усного мовлення або в письмовому тексті мовних одиниць та аналізування їх із метою виявлення закономірностей їхнього функціонування. • Мовознавчі обговорення «Нормативні і дискусійні фемінітиви», «Орфограми в прислівниках», «Інтриги складних прислівників» тощо. • Моделювання «Карти пам'яті» для складних орфографічних тем. • Ведення щоденника спостережень за мовленням у цифровому середовищі. • Визначення частин мови в реченнях і текстах. • Порівняльний аналіз текстів щодо наявності в них певних мовних явищ (правильне вживання прийменників, ступенів порівняння прикметників і прислівників, синонімії тощо). • Спостереження за мовленням за визначеними ознаками та збирання інформації про дотримання морфологічних норм. • Аналізування власного мовлення з метою виявлення «сильних» і «слабких» сторін (прослуховування аудіозапису або перегляд відео, читання власних письмових текстів, порівняння власного мовлення з мовленням інших осіб). • Записування слів, речень під диктування з наступним аналізуванням і виправленням граматичних помилок. • Наголошування окремих дієслів та їхніх форм (<i>нести, везти, мести, плести, несемо, веземо, пишу, кажу</i> та ін.).
--	--	--

<p>достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації за тематикою обраного профілю, отриманої з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), наводить аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 1.5.1-1]</p> <p>окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, враховуючи її схожість чи відмінність із позиціями інших, а також переваги власної позиції [12 МОВ 1.5.2-1]</p> <p>вільно застосовує та за потреби комбінує різні способи читання текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів у друкованому та цифровому форматі залежно від читацьких намірів та для виконання самостійно поставлених завдань [12 МОВ 2.1.1-1]</p>	<p>уникнення багатослів'я.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання прислівників. Розрізнення прислівників, які пишемо разом або з дефісом, та співзвучних сполучень слів, які пишемо окремо. • Розрізнення прийменників та омонімічних слів інших частин мови. Написання прийменників. • Особливості вживання деяких прийменників (<i>практично</i>). • Сполучники сурядності і підрядності. Розрізнення сполучників <i>зате, проте, щоб, якби</i> та ін. і співзвучних сполучень слів, які пишемо окремо. Особливості вживання парних сполучників <i>як... так і; не тільки... але й, що... то</i> та ін. • Частки формотворчі і словотворчі. Частки, що надають слову або реченню додаткових відтінків (<i>практично</i>). • Написання часток. • Правопис <i>не</i> зі словами різних частин мови. • Стилистичні засоби морфології. 	<ul style="list-style-type: none"> • Записування чисел у реченнях і текстах словами. • Редагування речень і текстів із метою виправлення граматичних помилок. • Перевірка тексту щодо порушення мовних норм (орфографічних, лексичних, граматичних) за допомогою онлайн-редакторів та онлайн-словників. • Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів), у яких є прислівники. • Складання і виконання тестових завдань. • Інтерактивні стратегії (квест, турнір, вільний запис асоціацій, складання списків дивних ідей, «карти знань», вікторина, інтелектуальна гра тощо). <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання і розігрування діалогів з використанням слів у вказаній формі. • Аудіювання з наступним обговоренням (усна відповідь на запитання за змістом почутого, обговорення в парі змісту почутого, мікродискусія в групі за змістом почутого). • Перетворення інформації з почутого повідомлення визначеним способом, зокрема використовуючи різноманітні засоби візуалізації, засвідчуючи цілісне розуміння та чітко структуруючи інформацію з іменниками, числівниками, прикметниками, дієприкметниками. • Складання усної розповіді про родину друга / подруги з використанням присвійних прикметників. • Усне висловлення на задану
<p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оцінювальні жанри мовлення: похвала, комплімент, зауваження, осуд, критика та ін. 	

<p>естетичні/прагматичні/ історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей і розв'язання життєво</p>		<p>тему на основі одного або кількох прослуханих текстів.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Презентація бюджету туристичної мандрівки з використанням числівників. • Озвучення графіків чергувань, індивідуальних розкладів додаткових занять тощо з використанням числівників на позначення дат і часу. • Складання діалогів у розмовному стилі з використанням прикметників, що містять суб'єктивну оцінку обговорюваних об'єктів. • Усне висловлення з метою зіставлення почутого з власним досвідом або поясненням свого емоційного стану, який викликаний почутим. • Усне висловлення відповідно до визначеної ситуації спілкування. • Діалогування (за коміксом / ілюстрацією, участь у рольовій грі: діалог-розпитування, діалог етикетного характеру тощо). • Обговорення прочитаного або переглянутого тексту (усне висловлення / відповіді на запитання). • Усний переказ медіапродукту (телепередачі, репортажу, подкасту тощо) з визначенням новизни, достовірності, актуальності, повноти, несуперечливості, неупередженості інформації. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Колективне виконання проекту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Читання й переказування текстів, у т. ч. із числівниками, різними формами дієслів. • Аналіз тексту інструкції, у якій вжито різні форми дієслів.
---	--	--

<p>важливих проблем [12 МОВ 2.4.1-3]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, використовуючи вербальні і візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>створює індивідуальний/колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Аналізування прочитаного / переглянутого. • Порівняльний аналіз кількох текстів за визначеними ознаками. • Багаторазове уважне прочитання тексту, формулювання аналітичних запитань, дослідження мовних і стилістичних засобів. • Робота з текстом у цифровому середовищі, зокрема виокремлення фрагментів, поєднання інформації з кількох текстів. • Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі. • Створення коміксу, схем, інтелект-карт, діаграм тощо на основі прочитаного. • Тестування із закритою та відкритою формою завдань на основі прочитаного тексту. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення мінітекстів із використанням слів указаних частин мови або у вказаних граматичних формах. • Створення візуальних конспектів, візуальних заміток, ментальних карт для узагальнення інформації, зокрема про визначення роду незмінюваних іменників, написання прислівників, відмінювання числівників. • Написання електронного офіційного листа з використанням прізвищ, імен та імен по батькові. • Створення й оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів. • Складання тексту рекомендаційного характеру. • Формулювання аргументів, висновків, власних міркувань
---	--	--

<p>виокремлює граматичні помилки у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>спостерігає за власним і чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		<p>на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного тексту з редагуванням.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання тексту порівняльної характеристики гаджетів, фільмів, комп'ютерних програм тощо з використанням прикметників вищого ступеня порівняння. • Написання роздуму та опису в науковому й публіцистичному стилях. • Редагування тексту, зокрема аналізування та вдосконалення змісту написаного, виправлення помилок різних типів, допущених у тексті. • Створення текстів на основі графічної інформації. • Створення і редагування дописів, коментарів тощо. • Створення й оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення буклетів (інформаційних, рекламних, агітаційних), використовуючи доступні онлайн-сервіси. • Усний переказ тексту в науковому чи публіцистичному стилі за попередньо складеним планом, тезами, конспектом. • Письмовий текст-опис у науковому або в публіцистичному стилі предмета, об'єкта, приміщення (технічного приладу, автомобіля, будинку, колекції одягу тощо). • Усна похвала, комплімент, зауваження, осуд, критика в офіційно-діловому стилі. • Твір на морально-етичну тему («Дружба – не послуга», «Що означає бути сучасним», «Людині бійся душу
--	--	--

		ошукать...»).
Медійна грамотність		
<p><i>Учень / учениця:</i> розпізнає невідповідність між вербально та невербально вираженим змістом повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту для виявлення прихованих (маніпулятивних та інших) намірів мовця, на основі цього приймає рішення щодо подальшої комунікації [12 МОВ 1.1.3-1]</p> <p>переказує усне повідомлення (зокрема текст, медіатекст, множинний текст) за тематикою обраного профілю або художній текст у різний спосіб, зважаючи на умови спілкування, запити та особливості цільової аудиторії та власні потреби, дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності [12 МОВ 1.2.1-1]</p> <p>використовує доцільний спосіб фіксування усного повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]</p> <p>виокремлює відповідно до змінюваних цілей інформацію з одного чи кількох джерел (зокрема</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Основні функції сучасних медіа та інших джерел інформації. Інтерпретація подій у медіа. Необхідність критично оцінювати контент і приймати обґрунтовані рішення. • Факти і судження, інтерпретація фактів. • Підтекст. Явний і прихований зміст інформації. • Контекст (культурно-історичний, ситуативний, професійний, соціальний, особистісний, національний тощо). • Дезінформація (маніпуляція, фейки). Пропаганда. Інформаційна гігієна (розрізнення неправдивої інформації, маніпуляції та пропаганди). Спростування недостовірної інформації. Протидія стереотипам та мові ворожнечі. • Вплив інформаційного середовища на формування світогляду та етичних орієнтирів. Особливості вербального та невербального впливу. Як вистояти в інформаційному потоці. • Жанри сучасних медіа (подкаст, репортаж, бесіда в студії, блицновина, анонс тощо). 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Дослідження «Мій інформаційний слід» (про інформацію, яку про себе люди залишають у мережі та її захист). • Аналіз сайту або блогу. • Лінгвістичне експериментування (укладання правил спілкування онлайн «Етикет у мережі»). • З'ясування лексичного значення слів <i>бот, троль, постправа, кіберзлочин, фішинг, дезінформація, фактчекінг</i>. • Розпізнавання фактів і суджень у заголовках медіатекстів. • Вправи «Протидія мікроагресії», «Протидія кібербулінгу». <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого. • Діалог-обговорення на тему тролінгу та кібербулінгу. • Усне висловлення на задану тему на основі одного або кількох прослуханих текстів. • Унаочнення та візуалізація почутого, зокрема створення ментальної карти. • Аналіз переглянутого подкасту, репортажу, новини, анонсу тощо. • Визначення теми, основної думки тексту; фактів, суджень, аргументів у почутому. • Характеристика особливостей форми усного повідомлення (стильові, жанрові, естетичні та мовні

<p>текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, а також неструктурованого мовлення для ефективної комунікації [12 МОВ 1.3.1-1]</p> <p>виокремлює та послідовно розрізняє в почутому повідомленні (зокрема тексти, медіатексти) за тематикою обраного профілю або художньому тексті факти і судження, зокрема відмінності в інтерпретації різними суб'єктами тих самих явищ, поява яких зумовлена суб'єктивними факторами, історико-культурним або іншим контекстом [12 МОВ 1.4.3-1]</p> <p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації за тематикою обраного профілю, отриманої з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), наводить аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 1.5.1-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>розрізняє факти і судження,</p>		<p>особливості).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення відео або подкасту (наприклад, про те, як розпізнати фейк). • Рольова гра «Бесіда в студії». <ul style="list-style-type: none"> ▪ Колективне виконання проекту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення його структури. • Визначення пізнавальної цінності / новизни, комунікативного призначення медіатексту. • Добирання до прочитаного тексту тематично споріднених медіатекстів, що містять нову інформацію. • Виявлення маніпулятивних технологій у медіатексті. • Пошук у медіатексті прихованої інформації, прихованих намірів мовця, замовчаного. • Читання медіатексту з використанням технік критичного читання. • Аналізування прочитаного / переглянутого (зокрема: визначення теми, мікротем, головної думки (ідеї), виявлення прихованої інформації). • Інтерпретація прочитаного / переглянутого. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення плакатів чи презентацій «Інформаційна екологія» про безпечне користування соцмережами, критичне мислення. • Написання різних типів коментарів до медіатексту (факт, емоція, судження). • Виправлення суперечностей чи неузгодженостей у коментарях. • Створення інфографіки «Як
--	--	---

<p>виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, соціокультурної неупередженості інформації, отриманої з різних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, наводячи аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 2.4.1-1]</p> <p>окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту чи кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів [12 МОВ 2.4.1-2]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема</p>		<p>відрізнити правду від фейку».</p> <ul style="list-style-type: none"> • Складання новини у формі складного речення та добір фонові музики, яка формувала б ставлення до цієї новини. • Трансформація прочитаного тексту в мережевий (анонс на сайт; пост, телерепортаж; бліцновину). • Допис (стаття, коментар, висловлення, новина, репортаж, відео-, аудіоповідомлення) у соцмережі. • Формулювання аргументів, висновків, власних міркувань на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного тексту з редагуванням. • Написання повідомлення з покликаннями на перевірені джерела. • Написання анонсу події (зустрічі, фестивалю, змагання, фільму) для розміщення в соцмережі. • Створення колективного медіапродукту. <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготовка медіатексту (репортажу, новини, анонсу) та озвучування цього тексту в імпровізованій теле-, радіостудії. • Аргументативний лист на суспільно-важливу тему з використанням покликань на авторитетні джерела, соціологічні дослідження, офіційні документи, думки експертів, з висловленням конструктивних пропозицій. • Ділова гра «Переговори представників фірм-конкурентів».
---	--	--

<p>медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, використовуючи вербальні і візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>розпізнає прояви небезпечних (зокрема маніпулятивних) впливів у цифровому середовищі та використовує різні стратегії протидії таким впливам [12 МОВ 3.2.3-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		
---	--	--

Ціннісні орієнтири

Спілкування українською як підтвердження духовного становлення і культурного рівня особистості.

Формування та розвиток громадянських компетентностей на основі загальнолюдських цінностей та суспільно-державних (національних) цінностей України.

Патріотизм, вірність «малій батьківщині», усвідомлення потреби в збереженні та примноженні духовного багатства народу.

Розуміння ролі комунікативних умінь для успішної професійної кар'єри.

Розпізнавання маніпулятивного спілкування та оцінювання його як небезпечного й небажаного. Готовність протистояти маніпулятивним впливам.
 Уміння відмовлятися від пропозицій, які загрожують життю і здоров'ю.
 Усвідомлення наслідків, що можуть бути спричинені непорозуміннями між рідними людьми.
 Готовність брати на себе відповідальність.
 Ощадливість, раціональне використання коштів, планування витрат, стимулювання лідерських ініціатив.
 Формування культури здорового способу життя;
 Відкритість до інновацій, готовність продукувати нові ідеї, спонукати до цього інших.
 Утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії.
 Толерантне ставлення до представників різних національностей, людей з інвалідністю.
 Виявлення інтересу до опанування культурними й мистецькими здобутками України та світу.

12 клас

(70 годин на рік; 2 години на тиждень)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Пропоновані види навчальної діяльності
<p><i>Учень / учениця:</i> вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>спостерігає за власним і</p>	<p>Вступ Мова як відображення картини світу. Мовлення як відображення особистості</p>	<p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Наведення аргументів, прикладів на підтвердження власної позиції. • Обговорення ситуації проблемного характеру з метою прийняття рішення, пошуку висновків, розв'язання проблеми. • Перегляд та обговорення відеосюжетів, музичних кліпів тощо, пов'язаних із визначеною темою. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення вторинного тексту на основі прочитаного. • Формулювання висновків, власних міркувань на основі інформації з прочитаного. • Відповіді на запитання за змістом прочитаного.

чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]		
Основи публічного мовлення		
<p><i>Учень / учениця:</i> застосовує різні прийоми для забезпечення комунікації в різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю, дотримуючись норм культури спілкування [12 МОВ 1.1.2-1]</p> <p>розпізнає невідповідність між вербально та невербально вираженим змістом повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту для виявлення прихованих (маніпулятивних та інших) намірів мовця, на основі цього приймає рішення щодо подальшої комунікації [12 МОВ 1.1.3-1]</p> <p>визначає мету, прямі та приховані наміри автора усного повідомлення, відстежуючи їх можливі зміни у процесі комунікації, за потреби визначаючи прийнятні способи впливу на співрозмовника для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [12 МОВ 1.4.2-1]</p> <p>окреслює власну позицію щодо почутого повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, враховуючи її схожість чи відмінність із позиціями інших, а також</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Риторика як наука та мистецтво. Роль риторики в професійній діяльності. • Мета публічного виступу (інформувати, переконати, привітати, розважити). Основні жанри публічних виступів. • Особистість мовця. Вимоги до мовлення оратора. Мистецтво говорити перед широким загалом. Як досягти переконливості мовлення. • Підготовка тексту виступу. Вибір теми, формулювання мети, складання плану, збирання і систематизація матеріалу. Початок, головна частина й закінчення виступу. Ефективні стратегії для початку виступу (цікавий факт, запитання до аудиторії, особиста історія). • Засоби увиразнення публічного виступу (тропи, риторичні фігури). Стислість і багатослів'я ораторського мовлення. • Самопрезентація та її роль у публічних виступах. Як презентувати себе через цікаву чи повчальну історію із життя. • Виголошення тексту публічного виступу. Контакт промовця зі слухачами. Подолання страху й хвилювання; жести, міміка, постава, зоровий контакт, інтонація, правильне дихання під час виступу. Відкриті, риторичні та провокаційні запитання, які 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Лінгвістичне експериментування. • Аналізування власного й чужого мовлення з метою виявлення «сильних» і «слабких» сторін. • Вправи «Майстерність першої фрази», «Історія із секретом». • Добирання фактів, прикладів, коментарів для підсилення аргументації. • Вправа «Аргументи – контраргументи». • Пошук аргументів для захисту ідеї (<i>розумно поводитися з грошима, більше часу проводьте з родиною</i>). • Вправи на становлення відповідної інтонації, темпу мовлення, доцільності жестів, пауз. <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Обговорення ймовірних тем публічних виступів: порада із життя (<i>як дешево подорожувати Україною; як ефективніше вивчати англійську мову; як обрати велосипед / смартфон / каву тощо</i>), хобі (<i>чому варто займатися легкою атлетикою, настільним тенісом тощо</i>), історія із життя, яка вас чогось навчила (<i>не гладити собак без дозволу господаря; не запізнюватися на виставу тощо</i>). • Аналіз публічних виступів відомих особистостей. • Наведення аргументів,

<p>переваги власної позиції [12 МОВ 1.5.2-1]</p> <p>раціонально поєднує використання вербальних та невербальних засобів в умовах реалізації різних комунікативних стратегій, виявляючи мовну стійкість [12 МОВ 1.6.1-2]</p> <p>передбачає емоційну реакцію слухача/групи слухачів у різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю (зокрема під час публічних виступів), моделюючи можливі ефективні дії для зниження чи підвищення рівня емоційності комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.7.1-1]</p> <p>демонструє володіння прийомами емоційної саморегуляції в різних ситуаціях усної комунікації (зокрема під час публічного виступу, співбесіди, а також у разі виникнення напруги чи конфлікту) [12 МОВ 1.7.1-2]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>окреслює та підтверджує аргументами свою позицію щодо прочитаного тексту чи кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів</p>	<p>можна поставити аудиторії.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Суперечка як вид комунікації та її різновиди. Дискусія. Диспут. Дебати. Уміння вести дискусію без агресії. Уміння відповідати на запитання та вести дискусію. Мистецтво переконливої комунікації. 	<p>прикладів на підтвердження власної позиції щодо змісту почутого.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Формулювання запитань для уточнення інформації. •Усне висловлення на задану тему на основі одного або кількох прослуханих текстів- •Виступ з акцентом на двох ключових ідеях. •Виступ перед аудиторією з коротким повідомленням. •Усна креативна розповідь про суспільно актуальні події. •Створення презентації / відеозапису виступу з фокусом на невербальні елементи. •Участь у дискусії (діалог) з обстоюванням альтернативних думок. •Аналіз засобів переконання в промові. •Агітаційна / інформаційна промова. •Підготовка тексту публічного виступу з мультимедійною презентацією на основі різних інформаційних джерел. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Читання й аналіз текстів промов («Промови в історії, що змінили світ», «Промови ораторів Стародавньої Греції», «Педагогічна риторика Г. Сковороди»). •Визначення приналежності виступу до певного жанру красномовства. •Читання тексту з використанням технік критичного читання. •Аналізування прочитаного / переглянутого. •Тлумачення графічної інформації (таблиця, графік,
---	---	--

<p>(медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів [12 МОВ 2.4.1-2]</p> <p>створює індивідуальний/колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби вираження мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, урахуваючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>спостерігає за власним і</p>		<p>діаграма, інфографіка тощо).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пошук інформації за визначеними ознаками в різних джерелах, зокрема в цифровому середовищі. • Робота з текстом у цифровому середовищі, зокрема виокремлення фрагментів, поєднання інформації з кількох текстів тощо. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання різних варіантів вступу до виступу: цікавий факт, особиста історія. • Збагачення тексту й речень тропами та риторичними фігурами. • Збирання необхідної інформації та допоміжного матеріалу для написання текстів різних жанрів. • Формулювання та запис тез, аргументів, висновків, власних міркувань на основі інформації з почутого / переглянутого / прочитаного тексту або медіатексту з редагуванням. • Складання письмового висловлення з дотриманням певних умов (використання тропів і фігур). <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усний переказ тексту промови відомого діяча. • Підготовка тексту урочистої промови (уявної) під час отримання найвищої нагороди в професійній сфері діяльності та виголошення цієї промови перед однолітками з відео-або аудіофіксацією виступу. • Рольова гра «Дебати» у форматі чітко структурованого обміну думками між сторонами.
---	--	--

<p>чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		
<p>Актуалізація, повторення та поглиблення вивченого із синтаксису, пунктуації та стилістики</p>		
<p><i>Учень / учениця:</i> слухає інформацію, різну за обсягом і тематикою обраного профілю, долаючи комунікативні перешкоди, шуми [12 МОВ 1.1.1-1]</p> <p>використовує доцільний спосіб фіксування усного повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]</p> <p>виокремлює та послідовно розрізняє в почутому повідомленні (зокрема тексті, медіатексті) за тематикою обраного профілю або художньому тексті факти і судження, зокрема відмінності в інтерпретації різними суб'єктами тих самих явищ, поява яких зумовлена суб'єктивними факторами,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Граматичні помилки в словосполученнях (вибір форми залежного слова). • Типи речень. • Граматична основа речення. Типи присудків. Узгодження підмета й присудка. Тире між підметом і присудком. • Другорядні члени речення. Особливості вживання в мовленні узгоджених і неузгоджених означень, прикладок, обставин різних видів за значенням. • Порівняльний зворот та його виражальні можливості. • Типи односкладних речень. Неповне речення. Синонімія односкладних і двоскладних речень. Виразальні можливості односкладних і неповних речень у різних стилях мовлення. Тире в неповному реченні. • Уживання однорідних членів речення для точного, логічного викладу думок, класифікації предметів чи 	<p><i>Дослідження мовлення</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Розпізнавання типів речень, членів речення. • Аналіз стилістичних можливостей речень різних типів. • Редагування речень і текстів, що містять граматичні помилки. • виправлення пунктуаційних помилок. • Редагування власного й чужого тексту, зокрема аналізування та вдосконалення змісту написаного, доповнення окремих його частин. • Обґрунтування вживання речень різних типів і розділових знаків. • Записування речень під диктування з наступним аналізуванням ужитих розділових знаків. • Мовознавчий експеримент (заміна синтаксичних одиниць). • Складання речень різних типів. • Перебудова та синонімічна заміна речень.

<p>історико-культурним або іншим контекстом [12 МОВ 1.4.3-1]</p> <p>визначає ступінь достовірності, новизни, повноти, несуперечливості, неупередженості почутої інформації за тематикою обраного профілю, отриманої з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), наводить аргументи щодо своєї позиції [12 МОВ 1.5.1-1]</p> <p>передбачає емоційну реакцію слухача/групи слухачів у різних ситуаціях спілкування за тематикою обраного профілю (зокрема під час публічних виступів), моделюючи можливі ефективні дії для зниження чи підвищення рівня емоційності комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.7.1-1]</p> <p>вибудовує комунікацію з іншими, забезпечуючи позитивний емоційний фон завдяки врахуванню особливостей контексту та інших важливих характеристик ситуації спілкування [12 МОВ 1.7.2-1]</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема медіатекстах) за тематикою обраного профілю або художніх текстах проблем, спираючись на суспільно-державні (національні) цінності України, українські історико-культурні надбання і традиції у світовому ціннісному контексті [12 МОВ 2.2.1-1]</p> <p>розрізняє факти і судження,</p>	<p>явищ, виділення суттєвих ознак. Типові помилки, пов'язані з уживанням однорідних членів речення. Кома між однорідними членами речення; двокрапка й тире в реченнях з однорідними членами та узагальнювальними словами.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Використання звертань у мовленні. • Групи вставних слів (сполучень слів, речень) за значенням. Уживання та виражальні можливості вставних слів (сполучень слів, речень) у різних стилях мовлення. • Використання відокремлених членів речення в мовленні, їхні виражальні можливості в текстах різних стилів. • Синонімія простих речень із відокремленими членами та без них. Виділення відокремлених членів речення в усному мовленні та на письмі. • Синтаксичні помилки, пов'язані з уживанням відокремлених членів речення (<i>практично</i>). • Структурно-семантичні особливості різних типів складних речень. Використання складних речень у мовленні, їхні виражальні можливості в різних стилях мовлення. • Розділові знаки між частинами складних речень. • Синонімія простих речень із відокремленими членами та складнопідрядних. • Способи передачі чужого мовлення. Розділові знаки в реченні з прямою мовою та під час цитування. Заміна речення з прямою мовою на 	<ul style="list-style-type: none"> • Конструювання речень за схемами. • Порівняльний аналіз кількох текстів за визначеними ознаками. • Визначення мети вживання та стилістичних можливостей мовних одиниць у текстах різних стилів. • Спостереження за тим, як знаки пунктуації керують інтонацією і навіпаки. • Добирання заголовків до публіцистичних текстів (медіатекстів) у формі речень різних типів. • Пошук цитат, відновлення «перекручених» цитат, визначення авторів цитат. • Пояснення значення фразеологізмів (прислів'їв, приказок, крилатих висловів), які за будовою є складними реченнями. • Складання і виконання тестових завдань. • Мальований скрайбінг, малюнкові схеми на тему «Пунктуація». • Інтерактивні стратегії (квест, турнір, вільний запис асоціацій, складання списків дивних ідей, «карти знань», вікторини тощо). <p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Аудіювання з наступним тестуванням на основі почутого та обговоренням про стилістичну роль речень різних типів. • Усне повідомлення про відому й нову інформацію в почутому. • Створення подкасту. • Усний переказ почутого тексту / медіатексту. • Обговорення прочитаного або переглянутого тексту / медіатексту (усне
--	--	--

<p>виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>пояснює вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на власний емоційно-чуттєвий досвід, визначає потенційний вплив прочитаного тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту на емоційно-чуттєвий досвід різних читацьких аудиторій [12 МОВ 2.3.1-1]</p> <p>обґрунтовує перспективи використання інформації з одного чи кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою</p>	<p>речення з непрямою мовою.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Особливості електронної петиції. • Заява (з додатками). • Резюме. • Нарис про видатну особистість, відомого земляка, знаного митця тощо. 	<p>висловлення / відповіді на запитання).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усний коментар спортивного змагання з використанням простих ускладнених речень. • Усний опис (картини, природи тощо), усна розповідь про події. • Презентація новинного контенту. • Складання усного висловлення відповідно до ситуації спілкування з використанням речень різних типів. • Усна характеристика почутого діалогу з погляду основних правил спілкування. • Усне висловлення відповідно до визначеної ситуації спілкування. • Самопрезентація / усний виступ «Розкажи про себе». • Усне висловлення з метою пояснення свого емоційного стану, який викликаний почутим, або з метою зіставлення почутого з власним досвідом. • Колективне виконання проєкту. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Сприймання письмового тексту (читання мовчки тексту, аналіз прочитаного та виконання завдань за змістом, у т. ч. завдання на перетворення інформації з однієї форми в іншу – схема, таблиця, графік). • Створення коміксу, схем, інтелект-карт, діаграм тощо на основі прочитаного. • Тлумачення графічної інформації (таблиця, графік, діаграма, інфографіка тощо). • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення структури
--	--	--

<p>обраного профілю або художніх текстів (медіатекстів), множинних та/або неструктурованих текстів для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей і розв'язання життєво важливих проблем [12 МОВ 2.4.1-3]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, використовуючи вербальні і візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>створює індивідуальний/колективний творчий продукт для самовираження, спираючись на власний читацький досвід [12 МОВ 2.7.1-1]</p> <p>створює тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема за тематикою обраного профілю, відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1]</p> <p>представляє створені тексти, зокрема за тематикою обраного профілю, в різний спосіб [12 МОВ 3.1.1-2]</p> <p>добирає комунікативно доцільні засоби увиразнення мовлення (зокрема засоби художньої виразності), дотримуючись стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1]</p>		<p>тексту.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виписування з тексту речень різних типів. • Добирання цитат певної тематики. • Тестування із закритою та відкритою формою завдань на основі прочитаного тексту. • Робота з текстом у цифровому середовищі, зокрема виокремлення фрагментів, поєднання інформації з кількох текстів тощо. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Створення і редагування дописів, коментарів. • Виписування з тексту цитат, зокрема словосполучень, що є ключовими, речень, що передають основну думку прочитаного або почутого тексту тощо. • Складання новини у формі складного речення та добір фонові музики, яка формувала б ставлення до цієї новини (наприклад, складання новини з 2–3 складних речень, яка була б за змістом нейтральна і не мала агресивного чи тривожного підтексту; зачитування новини). • Записування речень під диктування з наступним аналізуванням та виправленням пунктуаційних помилок. • Складання та оформлення на письмі висловлення з дотриманням певних умов до побудови (використання певних синтаксичних конструкцій тощо). • Написання відгуку про концерт (виставу, фільм, пісню тощо), тексту-поради (кулінарний рецепт, ремонт
---	--	--

<p>створює тексти різної тематики та обсягу, доцільно використовуючи цифрові засоби для поширення інформації щодо особистісних і суспільно важливих питань, дотримуючись норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.1-1]</p> <p>здійснює онлайн-взаємодію, зокрема дискутує в цифровому середовищі в режимі реального часу, толерантно обстоюючи власну позицію, дотримуючись засад академічної доброчесності та норм електронного спілкування [12 МОВ 3.2.2-1]</p> <p>розпізнає прояви небезпечних (зокрема маніпулятивних) впливів у цифровому середовищі та використовує різні стратегії протидії таким впливам [12 МОВ 3.2.3-1]</p> <p>виокремлює різні види помилок, зокрема пунктуаційні й стилістичні, у власних і чужих текстах, пояснює причини виникнення таких помилок [12 МОВ 3.3.1-1-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, урахувавши жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p> <p>спостерігає за власним і</p>		<p>квартири, велосипеда) з використанням односкладних речень.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання тексту-опису (автомобіля, квартири, одягу тощо) з використанням простих ускладнених речень. • Створення повідомлення (новина одним рядком) у вигляді складнопідрядних речень із підрядними частинами різних видів. • Експериментування з текстом (створення власного / колективного тексту на основі прочитаного, переглянутого, почутого). • Написання есе («Подія, яка змінила все», «Сила допомоги»). <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Письмовий нарис про людину – видатного представника певної професії (ученого, винахідника, конструктора). • Письмовий переказ тексту (докладний, вибіркового, стислий, із творчим завданням). • Написання електронної петиції. • Підготовка та усна презентація програми заходу (події), сценарію розважального заходу, плану роботи з використанням інфографіки. • Письмовий роздум (есе) в публіцистичному стилі. • Усний виступ перед аудиторією з презентацією суспільно важливої ідеї, новаційного проєкту тощо.
--	--	--

<p>чужим мовленням для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1]</p> <p>задовольняє потребу в індивідуальній і колективній мовленнєвій творчості, послуговуючись здобутими знаннями з мови [12 МОВ 4.2.1-1]</p> <p>застосовує різні комунікативні стратегії для досягнення комунікативної мети в змінних умовах спілкування [12 МОВ 4.2.2-1]</p>		
Текст		
<p><i>Учень / учениця:</i> використовує доцільний спосіб фіксування усного повідомлення (зокрема тексту, медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох джерел (зокрема текстів, медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів для виконання актуальних завдань [12 МОВ 1.4.1-1]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Текст. Гіпертекст. Особливості форми та змісту тексту (мовні, стильові, жанрові, естетичні, прагматичні, історико-культурні). • Підтекст. Вторинні тексти. Інтерпретація тексту. • Функції тексту в різних комунікативних ситуаціях і соціальних контекстах. Естетичний і прагматичний потенціал тексту. • Трансформація тексту: заміна лексики, перебудова чи перефразування речень, узагальнення або конкретизація думки, добирання підзаголовків, візуалізація тощо. 	<p><i>Усна взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Обговорення прочитаного або переглянутого (усне висловлення / відповіді на запитання). • Аудіювання з наступним обговоренням (усна відповідь на запитання за змістом почутого, обговорення в парі змісту почутого, мікродискусія в групі за змістом почутого). • Унаочнення та візуалізація почутого. <p><i>Робота з текстом</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Експериментування з текстом (створення власного / колективного тексту на основі прочитаного). • Робота з деформованим текстом, зокрема відновлення структури тексту. • Тлумачення графічної інформації (таблиця, графік, діаграма, інфографіка тощо). • Порівняльний аналіз кількох текстів за визначеними ознаками. • Читання тексту з
<p>виявляє гнучкість і стійкість в обстоюванні власної позиції з урахуванням різних думок, аргументів щодо певної проблеми за тематикою обраного профілю, зокрема проблеми, порушеної в художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Мотиваційний лист. Зміст, структура, стилістика, форма. Аргументація в мотиваційному листі. Ефект емоційності, креативності, образності, невимушеності. 	

<p>демонструє володіння прийомами емоційної саморегуляції в різних ситуаціях усної комунікації (зокрема під час публічного виступу, співбесіди, а також у разі виникнення напруги чи конфлікту) [12 МОВ 1.7.1-2]</p> <p>розрізняє факти і судження, виявляє суперечності на підставі результатів аналізу інформації з кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художнього тексту чи множинного тексту [12 МОВ 2.2.2-1]</p> <p>визначає та аналізує мовні/стильові/жанрові/естетичні/прагматичні/історико-культурні особливості форми та змісту тексту (зокрема медіатексту) за тематикою обраного профілю або художнього тексту, їх взаємозв'язок [12 МОВ 2.2.3-1]</p> <p>інтегрує інформацію з кількох прочитаних текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, гіпертекстів у цифровому середовищі для формулювання обґрунтованих висновків та аргументованих рішень для розв'язання різних життєво важливих проблем [12 МОВ 2.2.4-1]</p> <p>застосовує доцільні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема медіатекстів) за тематикою обраного профілю або художніх текстів, множинних та/або неструктурованих текстів, використовуючи вербальні і</p>		<p>маркуванням.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Читання тексту з виокремленням ключової тези автора. • Багаторазове уважне прочитання тексту, формулювання аналітичних запитань, дослідження мовних і стилістичних засобів. • Визначення особливостей структури та мовних засобів прочитаного тексту. • Перевірка тексту щодо порушення мовних норм (орфографічних, лексичних, граматичних) за допомогою онлайн-редакторів та онлайн-словників. <p><i>Письмова взаємодія</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Редагування тексту, зокрема аналізування й удосконалення змісту написаного, виправлення помилок різних типів, допущених у тексті. • Створення письмових текстів на основі графічної інформації. • Створення й оформлення тексту в презентації, зокрема з використанням цифрових інструментів. • Добирання аргументів для мотиваційного листа. • Зіставлення двох мотиваційних листів (запропонованого зразка і власного). <p>Уроки творчого розвитку</p> <ul style="list-style-type: none"> • Написання мотиваційного листа. • Усне есе «Мої життєві пріоритети».
---	--	--

<p>візуальні засоби, дотримуючись принципів авторського права [12 МОВ 2.6.1-1]</p> <p>обирає способи вдосконалення тексту за самостійно визначеними критеріями [12 МОВ 3.3.1-2]</p> <p>усуває недоліки в тексті на різних рівнях його організації, ураховуючи жанрово-стильові та композиційні особливості тексту, коментує зроблені виправлення [12 МОВ 3.3.2-1]</p>		
<p style="text-align: center;">Ціннісні орієнтири</p> <p>Усвідомлення необхідності мовної освіти. Прагнення використовувати українську мову в усіх сферах життя.</p> <p>Бажання та потреба в накопиченні, збереженні й передачі родинних і національних звичаїв, традицій, обрядів, цінностей.</p> <p>Шанування духовних цінностей народу, повага до національних символів, розуміння внеску українців у світову історію та культуру.</p> <p>Відкритість до пізнання різних культур через мови.</p> <p>Зацікавленість світовими культурними надбаннями, повага до розмаїття культурного вираження різних народів.</p> <p>Прагнення поглиблювати уявлення про цілісну наукову картину світу для суспільнотехнологічного розвитку.</p> <p>Успішна діяльність у технологічному швидкозмінному середовищі.</p> <p>Становлення вільної особистості, підтримка самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі.</p> <p>Знаходження способів розв’язання суспільно важливих питань.</p> <p>Виявлення активності в різних сферах життєдіяльності, уміння працювати в команді та виявляти лідерські навички.</p> <p>Критичне оцінювання відповідності своїх вчинків загальнолюдським моральним нормам.</p> <p>Тактовність, уміння уникати конфліктів.</p> <p>Цінування внутрішньої краси людини, її праці, досягнень, здобутків.</p> <p>Здоров’я як загальнолюдська цінність, бережне ставлення до власного здоров’я</p> <p>Дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів.</p> <p>Здатність ефективно використовувати різні фінансові навички, раціонально витрачати власні кошти.</p> <p>Сприйняття освіти, навчальних досягнень як цінностей, усвідомлення потреби вчитися з метою самовдосконалення та самореалізації.</p> <p>Духовна спадкоємність героїв української історії та сучасних звитяжців.</p> <p>Готовність до дієвого виконання громадянського і конституційного обов’язку із захисту національних інтересів, державної незалежності і територіальної цілісності України.</p>		

Прикінцева частина

Реалізація програми навчального предмета «Українська мова» ґрунтується на компетентнісному підході, який передбачає використання активних методів навчання та відповідних видів навчальної діяльності. Перелік таких видів навчальної діяльності та їхня відповідність загальним результатам навчання ґрунтовно представлено в методичному посібнику «Мовно-літературна освітня галузь: як оцінювати в НУШ» (редакційна колегія: Горошкіна О., Демків О., Кисіль І., Лінкевич Л., Панченков А., Старагіна І., Сітькова І., Терещенко В.). У кожному із чотирьох розділів цього посібника («Усна взаємодія», «Робота з текстом», «Письмова взаємодія», «Дослідження мовлення») наведено критерії оцінювання певної групи результатів, які слугують основою для вироблення критеріїв оцінювання певного завдання. На відміну від традиційних методичних рекомендацій, у путівнику поєднано теоретичні засади з практичними інструментами, запропоновано переліки видів навчальної діяльності, які безпосередньо спрямовані на формування та оцінювання результатів навчання, надано зразки підсумкових робіт із детальними схемами та критеріями оцінювання. Це дасть змогу педагогам легко адаптувати такі роботи до власних потреб або надихне створювати аналогічні завдання.

Основними видами оцінювання результатів навчання є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Досягнення визначених модельною програмою очікуваних результатів значною мірою залежать від ефективної педагогічної взаємодії вчителя та здобувачів освіти, основними параметрами якої є взаємоприйняття, підтримка, довіра.

Доцільно застосовувати різні методи навчання, як-от: інтерактивні (дискусії, дебати, мозковий штурм, робота в малих групах, рольові ігри); проблемно-пошукові (аналіз проблемних ситуацій, пошук аргументів і контраргументів, розв'язання творчих завдань); методи критичного мислення (аналіз та оцінка інформації, виявлення маніпуляцій, формулювання обґрунтованих висновків); практичні (написання коментарів, есе, листів, рецензій, підготовка виступів, редагування текстів) тощо. Інтерактивні методи навчання в поєднанні з класичними утворюють ідеальну основу для вивчення української мови в профільній школі.

Одним із провідних методів є бесіда (евристична, репродуктивна, узагальнювальна, аналітико-синтетична, контрольна-корекційна). Перед початком бесіди важливо актуалізувати опорні знання учнів / учениць, тобто створити з уже відомого той ґрунт, на якому під час бесіди можуть «вирости» і формуватися в певній системі нові знання.

Суть евристичної бесіди полягає в тому, що педагог уміло сформульованими запитаннями скеровує учнів / учениць на формування нових понять, висновків на основі раніше набутих знань. Цей метод цінний у тому разі, якщо вчитель за допомогою правильно дібраних запитань і правильного

ведення всієї бесіди вміє залучити учнівство до активної роботи. З дидактичного погляду найефективнішою є педагогічна ситуація, у якій учні / учениці самі формулюють запитання та беруть активну участь у вирішенні проблеми. Вищий рівень евристичної бесіди — дискусія, під час якої здобувачі освіти вчаться сперечатися, доводити, аргументувати, обстоювати свою думку, поважати думки інших, адекватно оцінювати себе. Ефективну дискусію характеризує розмаїття думок, бажання відшукати найбільш прийнятний варіант розв'язання дидактичної проблеми й активна участь у ній співрозмовників.

Порівняно з бесідою дискусія створює сприятливіші умови для активізації здобувачів освіти та впливу на їхню творчу уяву. Дискусія вимагає не простої відповіді на запитання, а навпаки — обґрунтованого, емоційно забарвленого та змістовного варіанта розв'язання дидактичної проблеми. Вона викликає сильні емоційні почуття, формує навички колективної роботи й уміння вислухати позиції інших. Педагог повинен поступово вчити умінню обґрунтовано дискутувати, наводити вагомні аргументи на захист своєї позиції, розмірковувати принципово, щиро, невимушено, поважати опонента та його погляди.

Актуальним залишається метод спостереження, адже важливо, щоб старшокласники здобували знання не тільки з книг, а й безпосередньо із життя. Спостереження — це складна діяльність, що виражається в єдності сприймань і мислення. Здобувачі освіти ніби стають експериментаторами, вони аналізують процес, втручаються в нього, змінюють, щоб краще його пізнати. Спостереження на уроках української мови сприяє виробленню пошукових здібностей, здатності до самостійного аналізу. Важливим елементом у застосуванні цього методу є лінгвістичний експеримент (перевірка умов функціонування мовного елемента, меж можливого застосування, оптимальних варіантів використання). Спостереження в навчальному процесі може виконувати як демонстраційно-ілюстративну функцію (є засобом закріплення раніше засвоєних знань, умінь, навичок), так і дослідницьку (є засобом здобуття нових знань). Методика організації спостереження потребує послідовного використання його елементів: інструктаж учителя про мету, завдання і методику спостереження (повторення або вивчення навчального матеріалу); фіксація результатів спостереження; аналіз результатів спостереження, використовуючи прийоми порівняння та зіставлення; узагальнення та формулювання висновків.

Для ефективності навчально-виховного процесу необхідно вміло використовувати методи стимулювання та мотивації здобувачів освіти: створення ситуацій зацікавленості (використання пізнавальних ігор, дотепних гумористичних оповідок, перегляд подкастів та коротких відео, формулювання запитів для ІІІ, розігрування діалогів); створення відчуття успіху в навчанні; опора на життєвий досвід тощо.

Обов'язковим складником вивчення української мови в профільній школі має бути дослідницька діяльність та виконання індивідуальних чи колективних

проектів. Це допомагає закласти міцні основи мовної і загальнокультурної підготовки, урахувати індивідуальні особливості. Дослідницькі завдання спонукають учнівство виявляти проблеми, з'ясовувати, уточнювати інформацію за допомогою запитань, формулювати припущення, висувати гіпотези, практично їх перевіряти та обґрунтовувати, планувати навчальну діяльність, шукати, аналізувати й синтезувати інформацію, формулювати висновки.

Лінгвістичні експерименти передбачають виконання різних дій, наприклад: зміну форми слова, трансформацію синтаксичної конструкції (вилучення з неї одних елементів і включення інших), конструювання з простих елементів складних і навпаки тощо. Під час виконання колективного проекту учні / учениці вчаться співпрацювати одне з одним, обґрунтовувати переваги взаємодії під час спільної діяльності, планувати власну та групову роботу, підтримувати учасників групи, допомагати іншим і заохочувати їх до досягнення спільної мети.

Головним джерелом інформації, засобом формування комунікативної, мовної та соціокультурної компетентностей, а також системи цінностей, як і раніше, був і залишається текст. Програма навчального предмета «Українська мова» передбачає роботу з текстами різних стилів і різного походження: публіцистичними, художніми, науковими, медійними, цифровими, візуальними тощо.

Робота з публіцистичним, науковим чи художнім текстом має такі етапи: визначення ознак тексту, особливостей його структури, мовних засобів, які сприяють реалізації комунікативної мети; часткова зміна тексту, зіставлення наявних мовних засобів і синонімічних до них із висновком про доцільність чи недоцільність авторського вибору (спостереження над особливостями індивідуального стилю на рівні лексичних, фразеологічних засобів), пропуск окремих компонентів для з'ясування їхньої змістової та стилістичної ваги (аналіз стилістичних відтінків синонімів, антонімів, їх умотивований відбір у тексті). Завершальним етапом роботи може стати створення власного тексту – відтворення змісту окремих фрагментів, введення додаткової мікротеми, підпорядкованої основній темі, використання інших аргументів, створення тексту подібного призначення тощо.

Використовуючи на уроці медійні тексти, доцільно пропонувати такі завдання: 1) поставити запитання і відповіді на запитання за змістом; підтвердити свою думку фактами, уривками з медіатексту; 2) пов'язати зміст медіатексту із життєвими ситуаціями; доповнити викладену в ньому інформацію власними прикладами; інтерпретувати медіатекст; визначити комунікативну мету / цільову аудиторію медіатексту; визначити новизну медіатексту щодо тексту з підручника; дібрати до тексту підручника тематично споріднені медіатексти, що містять нову інформацію; використати актуальну інформацію з медіатексту для збагачення / оновлення змісту тексту підручника; 3) проаналізувати мовне оформлення медіатексту; створити висловлювання за текстом підручника з використанням нової інформації з медіатексту;

трансформувати текст підручника в мережевий (аналітичну статтю до журналу; анонс на сайт; телерепортаж; бліцновину); узяти участь у дискусії, використовуючи інформацію / аргументацію з медіатексту; 4) надати коментарі в соцмережі щодо дискусійного питання; підготувати мережеву публікацію з мовної теми за матеріалами підручника й електронних джерел; підготувати доповідь (реферат, виступ) на основі медіатекстів тощо.

Учитель має мотивувати учнівство створювати спільні медіапродукти, що передбачає колективний вибір теми, концепції, визначення шляхів практичної реалізації проєкту; писати якісні стислі повідомлення, пости; монтувати короткі відео, фотоколажі з коментарями; обговорювати власні та чийсь медіапроєкти.

Важливо використовувати цифрові ресурси (онлайн-словники, навчальні платформи, інтерактивні вправи, медіаконтент) як інструменти підвищення мотивації здобувачів освіти.